

Posudek bakalářské práce

Michaela Dvořáková, *Substantivizovaný infinitiv v italštině ve vztahu k ostatním způsobům deverbální derivace substantiv*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta, ak. r. 2016/2017, 58 stran.

Téma své bakalářské práce Michaela Dvořáková výstižně shrnuje hned v úvodu na s. 8. Zabývá se problematikou substantivizovaného infinitivu v několika základních ohledech. Na pozadí tradiční klasifikace slovních druhů ukazuje, že substantivizace infinitivu není triviálním jazykovým jevem. Odlišuje na jedné straně syntaktickou substantivizaci od lexikalizovaných infinitivů, kde již o kategoriální ambivalenci (sloveso/podstatné jméno) nemůže být řeč. Práce pak nabízí nejen souhrn kritérií, na základě kterých můžeme tyto dvě jednotky od sebe odlišit, ale také samostatné (a velmi odvážné) srovnání substantivizovaných infinitivů s jinými dějovými jmény, tvořenými běžnou derivací pomocí sufixů. Na vzorku několika dvojic (např. *il combattere / il combattimento*) se snaží tyto rozdíly postihnout. Diplomantka také nabízí – ačkoli to není pro cíl práce tak úplně podstatné – kontrastivní pohled na to, jakým způsobem se subst. inf. do češtiny překládá. Na základě (byť jen omezených) korpusových dat z InterCorpu nastiňuje určitou typologii včetně kvantitativního zastoupení. Ke všem těmto zajímavým otázkám se vzápětí vrátím. Nejprve však stručný přehled o tom, jak je bakalářská práce strukturována.

Text je členěn do sedmi kapitol. První přináší základní pojmy: již zmiňovanou tradiční klasifikaci slovních druhů, charakteristiku substantiv a sloves, zmínku o konverzi. Druhá kapitola zavádí stěžejní pojem substantivizace. Třetí kapitola je přehledem různých typů determinantů. Čtvrtá se věnuje syntaxi substantivizovaného infinitivu. Pátá kapitola hovoří o funkci a šestá pak – možná poněkud překvapivě na tomto místě – přináší zmíněný kontrastivní pohled na české protějšky. Sedmá kapitola, která představuje dle mého soudu nejsamostatnější a neoriginálnější část textu, se věnuje dvojicím, v nichž proti subst. inf. stojí nějaké derivované dějové jméno. Diplomantka tu pak analyzuje významové rozdíly na základě vhodně vybraných korpusových příkladů.

Jak je tedy patrné, bakalářská práce zcela splňuje základní požadavky a dosahuje všech cílů, které jsou v úvodu stanoveny. Jelikož jde však o poměrně náročné téma – rozhodně na bakalářskou práci – je v textu celá řada (v dobrém smyslu) diskutabilních pasáží, ke kterým se teď vyjádřím. Zmíním jak silné stránky, tak i ty o něco slabší.

1) Jak už jsem uváděl na začátku, diplomantka je schopna poměrně výstižně formulovat, proto je text čitelný, srozumitelný a zcela jasný. Je to patrné zejména tam, kde je skutečně dané příklady „sama“, abych tak řekl. Jinde však – kde jen shrnuje běžné poznatky – se sekundární literatury drží až příliš; navíc není vždy zcela jasné, odkud dané poznatky přebírá (např. na s. 14-15, s. 23-24, s. 40, s. 42). Na s. 22 je pak citace příliš rozsáhlá, bylo by daleko lepší reformulovat vlastními slovy.

2) To platí – ovšem trochu jinak – i pro konkrétní příklady substantivizovaného infinitivu. Zde svůj zdroj samozřejmě vždy cituje (Vanvolsem), ale neodděluje zřetelně jeho příklady od svých vlastních, které čerpá z korpusu. Je to trochu matoucí hlavně tam, kde Vanvolsem pracuje i se starou italštinou (Boccaccio, Petrarca). To podle mě příliš rozšiřuje záběr práce – téma je přece jen omezeno na současnou italštinu. Proto se mi zdá, že např. na s. 18 uváděné příklady vztažných zájmen v kombinaci s infinitivem už v moderní italštině fungují méně (viz také s. 26).

3) Dříve než přejdu k diskusi některých analýz, ještě zmíním pár nejasných formulací, které by bylo dobré při obhajobě uvést na pravou míru. Na s. 9 je řeč o tom, že *být* není plnovýznamové sloveso. Ve významu existence ale ano. Na s. 12 je řeč o substantivech jako o

nositelích rodu a o tom, že jsou ohebná i v rodě. To je trochu komplikované. Na s. 19 je řeč o snadné záměně sloves *andare-venire* u nerodilých mluvčích. Není zřejmé, jak to souvisí s tématem práce či jak to souvisí vůbec s konkrétní otázkou koordinace dvou či více infinitivů. Na s. 33 ÚČNN (správně ÚČNK). Na s. 39 předpona je i předložka? Na s. 49-50 čteme o sufixu *-mente*, ačkoli jde o *-mento*.

4) Teď tedy pár dotazů k analýze, která se mi jeví, jak už jsem psal, velmi zdařilá a smělá. Ne vždy bych ale souhlasil. Na s. 18 *ognuno parlare* nejde asi o substantivizaci. *Ognuno* je zájmeno, ne adjektivní determinant (jako *ogni*), je to teda spíš podobné určité netypické konstrukci jako *ed ecco arrivare*. Na s. 28 bych možná neuvažoval o samostatné substantivizaci infinitivu, je-li součástí fázové perifráze (*cominciare col dire*). Na s. 31 se mi zájmeno *ci* jeví jako osobní zájmeno, ne jako lokativní *particella pronominale*. Na s. 32 by se velmi hodilo doprovodit onu klasifikaci nějakými příklady (a mimochodem co znamená *podmětový a předmětový predikát?*). Na s. 35 je to také složitější: ve hře tu je participium, tedy slovesný tvar. A poslední dotaz: je na s. 50 uvedena diplomantčina dvojice *combattere / combattimento* stejná jako citovaná dvojice *affondare / affondamento*?

Přes všechny tyto výtky mám za to, že bakalářská práce Michaely Dvořákové je zdařilá; přesto jí však k naprosté dokonalosti chybí ještě „dotáhnout“ zmíněná sporná místa, a proto ji hodnotím jako **velmi dobrou**.

V Českých Budějovicích dne 26. 5. 2017

.....
doc. Pavel Štichauer, Ph.D.
vedoucí bakalářské práce